

Vastaus kirjalliseen kysymykseen etäopetuksen mahdollistamisesta perusopetuksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Paula Risikon /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 400/2020 vp:

Millä aikataululla hallitus aikoo tuoda eduskunnan käsiteltäväksi perusopetuslain muutoksen etäopetuksen mahdollistamisesta ja

miten hallitus aikoo varmistaa, että etäopetusta koskevaa lainsäädäntömuutosta ei toteuteta vain väliaikaisena järjestelynä koronaepidemiaan liittyen, vaan se mahdollistetaan jatkossa koulutuksen järjestäjille opetuksen järjestämisen muotona tarkoituksenmukaisesti rajatuissa tilanteissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvosto totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 16.3.2020, että Suomessa vallitsee COVID-19 -epidemian (koronavirusepidemia) vuoksi valmiuslain 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot. Valtioneuvosto antoi keväällä 2020 useita valmiuslain (1552/2011) nojalla annettavia käyttöönottoasetuksia ja soveltamisasetuksia koronaviruksen (COVID-19) etene-
misen hidastamiseksi. Soveltamisasetuksilla (131/2020, 191/2020, 126/2020) rajoitettiin lähiopetuksen ja -ohjauksen järjestämisvelvollisuutta eri koulutusasteilla 13.4.2020 saakka. Esityksen tavoitteena oli osaltaan hidastaa koronavirustartuntojen leviämistä vähentämällä oppilaiden, opiskelijoiden sekä opetus- ja muun henkilöstön välisiä kontakteja kaikilla koulutusasteilla. Esi- ja perusopetuksessa epidemian leviämisen estämiseksi siirryttiin pääosin etäopetukseen.

Normaalioloissa tartuntatautien torjunta perustuu tartuntatautilain (1227/2016) säännöksiin. Soveltamisasetuksen voimassaolon rauettua suomalaisissa kouluissa siirryttiin takaisin lähiopetukseen. Hallituksen 6.5.2020 antaman periaatepäätöksen mukaisesti esi- ja perusopetuksen tilojen käyttöä hallitaan 14.5.2020 alkaen tartuntatautilain mukaisilla toimenpiteillä.

Suomen perustuslain (731/1999) 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Julkisella vallalla on velvollisuus turvata 7 §:n nojalla jokaisella on oikeus elämään ja oikeus saada perusopetuslain 16 §:n 1 §momentin mukaisesti maksutonta perusopetusta. Oikeus saada lähiopetusta kytkeytyy perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaiseen oikeuteen saada maksutonta perusopetusta. Perusopetuslain säätämisessä on lähdetty siitä oletuksesta, että oppivelvollisten perusopetuksessa opetusta annetaan lähiopetuksena (HE 86/1997

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 400/2020 vp

vp, s. 52). Opetuksen järjestäjä ei voimassa olevan perusopetuslain puitteissa voi päättää opetuksen siirtymisestä kokonaan etäopetukseen, vaikka opetuksen järjestäjä tai huoltaja sitä haluaisivat. Lähiopetus tosiasiallisesti toteuttaa oppilaan subjektiivista perusoikeutta saada perusopetusta. Oppivelvollisuusikäisten perusopetuksessa lähiopetuksen vaatimus korostuu.

Kevään 2020 aikana kaikki EU-jäsenmaat ovat Ruotsia lukuun ottamatta sulkeneet perusasteen oppilaitokset epidemian rajoittamiseksi maaliskuun jälkeen. Kaikissa jäsenmaissa opetusta pyritään jatkamaan epidemiasta huolimatta. Opetusta on pyritty järjestämään muulla tavoin kuin lähiopetuksena esimerkiksi etäyhteyksiä ja erillisiä tehtävänantoja hyödyntäen. Kansainvälisessä tarkastelussa epidemian aikana etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen siirtymisestä on säädetty väliaikaisesti lailla tai muulla kansallisella väliaikaisella sääntelyllä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei valmistelee toistaiseksi voimassaolevaa etäopetusta koskevaa lainsäädännönmuutosta. Toistaiseksi voimassaoleva lainsäädännönmuutos edellyttäisi usean hallinnonalan yhteistyössä tehtävää laajempaa valmistelua ja arviointia lakimuutoksen tarpeellisuudesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee perusopetuslain muutosta, joka mahdollistaisi väliaikaisesti joustavamman siirtymisen etäyhteyksiä hyödyntävään opetukseen, mikäli tartuntatautilanne sitä paikallisesti edellyttäisi. Keväällä 2020 käynnissä oleva epidemia etenee eri tahdissa eri puolilla maata. Kiireellisyys vuoksi esitetään väliaikaista säännöstä perusopetuslakiin. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian.

Helsingissä 29.5.2020

Opetusministeri Li Andersson